

205; pańszczyzna, osypy, czynsze, podoroszczyzna, stawoszczyzna, kolowe od mielników, warstatowe od tkaczy, aręda karczemna z łojowem, czyni intraty zł. 13,516, gr. 18. Sstwo ma lasy czarne rozległe, iune na potaże i fabryki, prawie doszczętu wycięte; mieszkańcy mało mając gruntu do orania, z lasów powycinanych pola dobywają, wykupując pozostałe pnie i krzaki. Dochód ze Sstwa zł. 32,611, gr. 13, den. 12, z czego dzierżawca wnosi do skarbu półczwartęj kwarty.“ (*)

— Inne w pow. winnickim miasteczka, z wymieniem dziedziców 1775 r.

Daszów nad Sobem, Konst. Platera kaszt. trockiego.— Dziunków przy ujściu Kojanki do Rosi, hr. Przeździeckich. Kalnik nad Sobem, Platerów.—Piatyhory ks. Sanguszkowej Marsz. N. L.—Przyłuka nad Diesną, Alex. Borzęckiego Podstol. K.—Strzyżawka przy ujściu Strzyżawki do Bohu, Marcina Grocholskiego kaszt. bracl.—Tetyjów nad Roską, ks. Sanguszkowej Marsz. N. L. (**)—Woroszyłówka nad Bohem, Mat. Bąkowskiego Stolnika halickiego. Żorniszczce, Łukasza Strutyńskiego.—Żywotów nad Roską, Ign. Cieszkowskiego Podcza. czernichowskiego.

3. POWIAT ŻWINOGRODZKI.

Do którego Wtwa: braclawskiego czy kijowskiego, powiat ten należał? i jakieby zawierał posiadłości ziemskie? nie wyjaśniono dostatecznie; z tego powodu dwie te okoliczności, stawały się przyczyną ciągłych zatargów i sporów granicznych. Kalendarzyki polityczne za rządów Stan. Augusta, zamieszczają go w Wtwie braclawskim, urzędowe zaś taryfy podatkowe z 1771 i 75 r. obejmują Żwinogórkę

(*) Obacz także: Źródła dziejowe T. II, str. 321; Tom V, str. 72; T. VI, str. 13.

(**) Przez pomyłkę zamieszczony w Wtwie kijowskim, na s. 528.

w spisie miast Wtwa kijowskiego. Niedosyć na tém: lustratorowie 1765 r. poczytawszy Sstwo żwinogrodzkie w Wtwie kijowskim, czynność swą na tej zasadzie uskuteczniłi, i dla tego w opisie naszym, położyliśmy też Sstwo pod Wtwem kijowskim (ob. s. 510). Wyznaczeni 1789 r. lustratorowie do powiatu żwinogrodzkiego: Fran. Borgiasz na Biedrzycach, Kozieglówach Biedrzycki Wojski pow. żwinogr., Tomasz Zarczyński surogat sędzia grodzki winnicki i Jan Kajetan Porczyński Szambelan JKM., wyraźnie piszą: iż powiat ten leży w Wtwie bracl.; lecz gdy dalszej ich pracy dokonać nie dopuszczono, zaniesli do grodu winnickiego, tak zwane oświadczenie. (*) Zbliżało się do końca panowanie Stan. Augusta, a jeszcze nie było stanowczej pewności, do którego z pomienionych województw, niektóre Sstwa należeć powinny.

Sstwo żwinogrodzkie podług lustracji 1789 roku opisane. — Salomea z Brzozowskich Sołtykowa, wdowa po Ście Felixie, czystego mają dochodu ze Sstwa zł. 147,361.

Żwinogórdka przy ujściu Żwinogórdki w Tykiczy Zgnię. Z dawnego zwyczaju obejmuje tytuł miasteczka, lecz żadnego zabudowania nie ma takiego, któreby okazywało, iż jest miasteczkiem. Mieszczan też żadnych nie masz i o prawach miasteczko stanowiących, żaden z starych ludzi, aby były nie opowiadał; żydów tylko jest kilkunastu po chałupach chłopskich siedzących, z tych jedni do arędy należą, drudzy małym handelkiem bawią się. Most na palach dopiero od lat 8, gdzie nigdy przejazdu nie było postawiony, a z mostu idąc po lewej stronie zamek czyli dwór, około palisadem dębowym obstawiony. Na wierzchu bramy z drzewa, izdebka z gankami i strzelnicami; przy bramie

(*) Ciekawy ten dokument na końcu podamy, ażeby usprawiedliwić się z zarzutu jakiby nam mógł kto uczynić: że jedną i też samą Żwinogórkę, we dwóch Wtwach umieściliśmy. — Nie mając dokładnej wiadomości, jaki był obręb tego powiatu, poprzestaniemy na szczegółowym skreśleniu Sstwa żwinogrodzkiego. T. L.